

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over twee vragen:

1. Welke risico's lopen we?
2. Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's die we in meer of mindere mate kunnen inschatten en beheersen. Gemeentelijke risico's kunnen voortkomen uit de politiek, de aansprakelijkheid, de strategie, financiële samenwerking, het bedrijfsproces en het milieu. Daarnaast zijn zaken als verbonden partijen, open einde regelingen en grondexploitaties bekende onderwerpen waar de gemeente belangrijke risico's loopt. Bronnen van weerstandscapaciteit zijn de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien uitgaven.

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel (bijlage 1) op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op het volledig afdekken van de risico's. Het gaat er immers om risico's zo goed mogelijk te benoemen welke nog niet op één of andere manier is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient. Voor deze paragraaf kiezen we voor een pragmatische aanpak. Basis voor het risicoprofiel is de inventarisatie van risico's die tweemaal per jaar plaatsvindt (begroting en jaarrekening). Deze hebben we met deze methode gekwantificeerd en aangevuld met de risico's die bekend zijn binnen de MPG (Meerjarenprognose Projecten Grondbedrijf) en door de accountant als risico-verplichting opgenomen dienen te worden. Op deze manier is één profiel voor de gehele gemeente bekend. Binnen het profiel voorzien we op basis van de volgende tabellen de risico's van een risicoscore (kans x impact):

Kans	Score
Gering (minder als 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 52.500)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 52.500 en € 262.500)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 262.500)	3

Omzet: lasten programma's Loon op Zand (begroting 2019: afgerond € 52,5 miljoen)

De risicoscore komt tot stand door de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hoe hoger de score hoe groter het risico. De uitkomst zetten we af tegen de volgende tabel:

Ranking	Gevolg
Scores \geq 10	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
5 < Scores < 10	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt deze voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar). Een incidenteel risico wordt voor 50% meegenomen.
Scores \leq 5	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft wordt verwacht die binnen de reguliere bedrijfsvoering te kunnen dragen.

De risicoscore houdt ook rekening met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Wanneer hiermee geen rekening wordt gehouden is de kans groot dat een behoorlijk deel van het vermogen onnodig geblokkeerd wordt.

Structureel of incidenteel

Van belang is nog onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente, hogere kosten door het uitbreiden van arealen of vanwege een hoger aantal zorgbehoevende. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting. Om die reden wordt het risico voor 100% meegenomen wanneer het hoog is en voor 25% wanneer het beperkt is om het eerste jaar eventueel te overbruggen met behulp van het weerstandsvermogen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden.

Uit het profiel valt op te maken dat op verschillende manieren rekening wordt gehouden met de verschillende risico's. Wanneer met alle risico's voor 100% rekening gehouden zou worden zou een gemeente een onevenredig deel van haar reserves moeten blokkeren, het is immers niet reëel dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Weerstandscapaciteit

Voor een oordeel over ons weerstandsvermogen is naast het risicoprofiel ook een inschatting van onze weerstandscapaciteit nodig, ook hierbij wordt in principe onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen.

Structureel

Dit wordt met name gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit en het bedrag voor onvoorzien. In afwijking op voorgaande jaren, is ten aanzien van de OZB-verhoging door de coalitie besloten om de landelijke macronorm los te laten en de tarieven te verhogen met een inflatieverhoging.

Artikel 12

Bij een eventuele "artikel 12-aanvraag" geldt ook een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm heft de gemeente 28% meer OZB dan het landelijk gemiddelde. Er is hierdoor geen onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Loon op Zand aanwezig.

Op basis van het gekozen beleid is er verder geen onbenutte belastingcapaciteit. Hiervan kan pas weer sprake zijn wanneer besloten wordt om de macronorm te gaan hanteren. Om die reden is onderstaand overzicht alleen het bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 25.000

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de som van alle reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven en eventuele bestemmingsreserves zonder concrete verplichting die daardoor herbestemd kunnen worden. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we ons tot de algemene en de weerstandreserve. De overige reserves hebben in principe allemaal een bestemming waarvan het niet wenselijk is om deze opnieuw te bestemmen. De genoemde bedragen betreffen de ingeschatte standen per 1 januari 2019.

Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	-
Onroerende zaakbelasting	-
Onvoorzien	€ 25.000
subtotaal structureel	€ 25.000
Incidenteel	
Algemene reserve	€ 1.721.939
Weerstandreserve	€ 6.669.190
subtotaal incidenteel	€ 8.391.129
Totale weerstandscapaciteit	€ 8.416.129

Weerstandratio

De confrontatie van risicoprofiel en weerstandscapaciteit is opgenomen in de volgende tabel.

Weerstandvermogen		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	25.000	B	3.331.250
Incidenteel	C	8.391.129	D	5.357.500
Totaal	E	8.416.129	F	8.688.750
Structureel (A/B)		0,01		
Incidenteel (C/D)		1,57		
Totaal (E/F)		0,97		

De verhouding E/F is ten opzichte van 2018 verslechterd (was 1,9).

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Ten opzichte van de jaarrekening 2017 is het risicoprofiel geactualiseerd, waarbij vooral ontwikkelingen in het sociaal domein en de fysieke omgeving zorg dragen voor een verhoogd risico.

Het specifieke risico voor achterstallig onderhoud op kapitaalgoederen en de mogelijke vervangingslast die er is om de bedrijfsuitvoering te kunnen continueren, zorgen voor een verlaging van de weerstandratio.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten een basis set van vijf financiële kengetallen op te nemen. Doel is in 1 oogopslag de gemeenteraad meer inzicht te bieden in de financiële positie van de gemeente.

Bedragen x € 1.000

Financiële kengetallen		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1a	Netto schuldquote	56%	83%	65%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	75%	63%
2	Solvabiliteitsratio	25%	22%	23%
3	Structurele exploitatieruimte	6%	0%	1%
4	Grondexploitatie	27%	28%	22%
5	Belastingcapaciteit	112%	112%	110%

Bedragen x € 1.000

Netto schuldquote		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A	Vaste schulden	47.638	47.638	44.636
B	Netto vlottende schulden	4.085	6.500	4.500
C	Overlopende passiva	2.836	3.941	3.750
D	Financiële vaste activa	7.281	7.278	10.723
E	Uitzettingen	15.485	6.605	6.000
F	Liquide middelen	173	500	175
G	Overlopende activa	1.510	2.500	1.500
H	Totale baten excl. mutaties reserves	53.773	49.805	53.335
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x100%	56%	83%	65%

De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De financiële vaste activa zijn exclusief alle verstrekte leningen (onderdeel D) aan verbonden partijen en woningcorporatie. De rente en aflossing van de schulden voor de financiering van uitgeleende gelden drukken per saldo niet op onze begroting.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website)

Bedragen x € 1.000

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A	Vaste schulden	47.638	47.638	44.636
B	Netto vlottende schulden	4.085	6.500	4.500
C	Overlopende passiva	2.836	3.941	3.750
D	Financiële vaste activa	11.304	11.300	11.500
E	Uitzettingen	15.485	6.605	6.000
F	Liquide middelen	173	500	175
G	Overlopende activa	1.510	2.500	1.500
H	Totale baten excl. mutaties reserves	53.773	49.805	53.335
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%		49%	75%	63%

De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De schuldenlast is nu inclusief alle verstrekte leningen (onderdeel D). Dit zijn de leningen verstrekt aan de woningcorporatie en verbonden partijen. De rente en aflossing van deze schulden voor de financiering van uitgeleende gelden drukken per saldo niet op onze begroting, maar geld uitlenen is natuurlijk ook weer niet geheel zonder risico.

De netto schuldquote is, ten opzichte van 2018, laag te noemen. Het totaal van de baten 2019 (onder H.) is extra hoog omdat boekingen in verband met wijziging van de BBV hierin zijn meegenomen. Het percentage wordt sterk beïnvloed door de post (A) Vaste schulden. Vaste schulden welke ten opzichte van voorgaande jaren is gedaald als gevolg van aflossingen op de aangetrokken nieuwe leningen in 2016 en 2017 van in totaal € 18,5 mln. Ten behoeve van de financiering van investeringen in 2017 t/m 2019. Bijvoorbeeld de Tidal Flow en de Werft.

Bedragen x € 1.000

Solvabiliteitsratio		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A	Eigen vermogen	21.117	18.557	18.916
B	Balanstotaal	84.399	85.205	80.893
Solvabiliteit (A/B) x 100%		25%	22%	23%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Loon op Zand in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder invloed van een sterker dalend balanstotaal t.o.v. het eigen vermogen is het percentage licht gestegen.

Bedragen x € 1.000

Kengetal grondexploitatie		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A	Strategische Gronden (oude Niegg)	3.847	2.000	3.500
B	Onderhanden werk, waaronder Bouwgronden in exploitatie	10.536	12.000	8.440
C	Totale baten excl. mutaties reserves	53.773	49.805	53.335
Kengetal grondexploitatie (A+B)/C x 100%		27%	28%	22%

De grondexploitatie heeft een grote invloed op de financiële positie van de gemeente. Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie voor Loon op Zand.

Bedragen x € 1.000

Kengetal structurele exploitatieruimte		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
A	Totale structurele lasten	47.351	49.667	52.448
B	Totale structurele baten	51.294	49.785	52.669
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	1.077	765	781
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	839	665	859
E	Totale baten	59.287	50.570	52.873
	Kengetal structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	6%	0%	1%

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting beoordeeld worden. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. Voor het begrotingsjaar 2019 is er sprake van een (kleine) begrotingsruimte

Betekenis van de kengetallen

Net als bij het weerstandsvermogen gelden ook voor deze kengetallen geen harde normen. Wel zijn er algemene bandbreedtes waarmee een indruk kan worden verkregen over de waarde van het kengetal.

	Voldoende	Matig	Onvoldoende
1a Netto schuldquote	0%-100%	100%-130%	> 130%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0%-100%	100%-130%	> 130%
2 De solvabiliteitsratio	>30%	20%-30%	<20%

Schuld en solvabiliteit

De schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onze schuldquote is ruim voldoende. De solvabiliteitsratio ligt vlak boven de 20%. Voor bedrijven is die ratio overigens van groter belang dan voor gemeenten.

Kengetal grondexploitatie

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw dan wel m²-bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing, dat wil onder andere zeggen: hoeveel woningen of m²-bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is het van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Om hierin meer inzicht te bieden wordt jaarlijks de Meerjarenprognose Projecten Grondebedrijf (MPG) opgesteld en worden bij de jaarrekening tijdig voorzieningen gevormd voor te verwachten verliezen. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft geïnvesteerd in de grondexploitatie. Die middelen dienen namelijk nog wel terugverdiend te worden.

Exploitatieruimte en belastingcapaciteit

Vanwege het verplichte karakter hebben we deze hier wel opgenomen. Ook hier is een norm lastig te bepalen. We zijn van mening dat de jaarlijkse passage over de exploitatieruimte in deze paragraaf onder "structureel" en de al opgenomen informatie over woonlasten in de paragraaf Lokale heffingen meer informatie biedt.

Conclusie

De weerstandsratio en de solvabiliteitsratio zijn matig, de schuldquote is voldoende en de investeringen in de grondexploitatie zijn aan de lage kant. Verder hebben we een structureel sluitende begroting. Hiermee kunnen we concluderen dat onze financiële positie op orde is, maar wel aandacht vraagt. Vooral in de incidentele sfeer kunnen we een behoorlijk stootje hebben.

De bovenstaande kengetallen zijn mede gebaseerd op onderstaande balansprognose.

Balansprognose:

Activa (x € 1.000)	31-12-2017	2019	Passiva (x € 1000)	31-12-2017	2019
Immateriële vaste activa	47	39	Eigen Vermogen	21.117	18.931
Materiële vaste activa	44.454	50.179	Voorzieningen	8.744	9.092
Financiële vaste activa	11.305	11.500	Leningen (langlopend)	47.638	44.636
	55.806	61.718		77.499	72.659
Vorraden	11.425	11.500			
Vorderingen (uitzett.< 1jr)	5.024	3.500	Kortlopende schulden	4.065	4.500
SKB	10.461	2.516			
Liquide middelen	173	175			
Overlopende activa	1.510	1.500	Overlopende passiva	2.835	3.750
	28.593	19.191		6.900	8.250
	84.399	80.909		84.399	80.909

Overzicht Reserves en Voorzieningen

Omschrijving	Saldo 1-1-2019	vermeer- deringen	vermin- deringen	Saldo 31-12-2019
I. ALGEMENE RESERVES				
1. Algemene reserve	1.721.939	267.326	110.000	1.879.265
105. Geblokkeerde weerstandsreserve	6.669.190	-	-	6.669.190
Totaal algemene reserves	8.391.129	267.326	110.000	8.548.455
II. BESTEMMINGSRESERVES				
a. DEKKINGSRESERVES				
3. Reserve brutoering	4.209.888	84.198	399.233	3.894.853
9. Reserve winstuitkering HNG	166.864	-	82.734	84.130
<i>Subtotaal dekkingsreserves</i>	<i>4.376.752</i>	<i>84.198</i>	<i>481.967</i>	<i>3.978.983</i>
b. OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES				
14. Reserve recreatie*	222.285	180.000	284.094	118.191
17. Reserve kunstbeleid	-	-	-	-
27. Reserve huisvesting	131.100	-	-	131.100
28. Reserve decentraal arbeidsvoorwaardenbeleid	21.613	-	-	21.613
38. Reserve onderhoud woonwagencentrum	10.956	-	-	10.956
42. Reserve onderwijs algemeen	527.208	205.884	-	733.092
135. Reserve bomen	50.056	-	-	50.056
136. Reserve monumentenbeleid	54.391	-	-	54.391
139. Reserve brutoering kap.lasten Het Klavier	425.000	-	150.000	275.000
143 Bestemmingsreserve Sociaal Domein	1.741.180	-	-	1.741.180
<i>Grondbedrijf:</i>				
67. Reserve stimulering volkshuisvestingsbeleid	52.843	-	-	52.843
68. Reserve investeringen grondbedrijf	21.534	431	-	21.965
69. Reserve bovenwijkse voorzieningen	702	-	-	702
70. Reserve voor planherziening	188.209	-	-	188.209
148. Reserve tussentijdse winstnemingen	186.275	-	-	186.275
<i>Subtotaal overige bestemmingsreserves</i>	<i>3.633.353</i>	<i>386.315</i>	<i>434.094</i>	<i>3.585.574</i>
c. EGALISATIERESERVES				
37. Egalisatiereserve onderhoud gebouwen	361.805	8.292	-	370.097
41. Egalisatiereserve automatisering	253.752	-	-	253.752
125. Egalisatiereserve hondenbelasting	74.703	-	-	74.703
128. Egalisatiereserve openbaar groen/plantsoenen	178.570	-	-	178.570
129. Egalisatiereserve openbare verlichting	108.742	-	-	108.742
130. Egalisatiereserve wegen	43.241	-	-	43.241
134. Egalisatiereserve rechtspositionele verplichtingen	380.502	100.000	291.000	189.502
142. Egalisatiereserve verkiezingen	20.000	35.000	45.000	10.000
147. Egalisatiereserve onderhoud Het Klavier	123.964	-	-	123.964
<i>Subtotaal egalisatiereserves</i>	<i>1.545.278</i>	<i>143.292</i>	<i>336.000</i>	<i>1.352.570</i>
Subtotaal bestemmingsreserves	9.555.384	613.805	1.252.061	8.917.128
Totaal reserves	17.946.512	881.131	1.362.061	17.465.582

Vervolg overzicht Reserves en Voorzieningen

Omschrijving	Saldo 1-1-2019	vermeer- deringen	vermin- deringen	Saldo 31-12-2019
III. VOORZIENINGEN-VERLIESVOORZIENINGEN				
a. VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTING EN VERLIEZEN				
63. Voorziening pensioenen wethouders	3.885.303	-	125.532	3.759.771
Voorziening faciliterende plannen grondbedrijf	28.148	-	-	28.148
<i>Subtotaal voorziening voor verplichting en verliezen</i>	<i>3.913.451</i>	<i>-</i>	<i>125.532</i>	<i>3.787.919</i>
b. VOORZIENINGEN TER EGALISEREN VAN KOSTEN				
137. Voorziening groot onderhoud Wetering	291.581	-	-	291.581
141. Voorziening onderhoud De Werft	-	-	-	-
<i>Subtotaal voorziening ter egaliseren van kosten</i>	<i>291.581</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>291.581</i>
c. VOORZIENING VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN BESTEMMING GEBONDEN				
131. Voorziening riolering	4.282.135	60.609	-	4.342.744
138. Voorziening reiniging	164.246	-	16.000	148.246
<i>Subtotaal voorziening van derden gebonden verkregen middelen</i>	<i>4.446.381</i>	<i>60.609</i>	<i>16.000</i>	<i>4.490.990</i>
Totaal voorzieningen:	8.651.413	60.609	141.532	8.570.490
Totaal reserves en voorzieningen:	26.597.926	941.740	1.503.593	26.036.073

d. Verliesvoorziening FVA				
144. Voorziening agrio EWW b.v.	130.000	-	-	130.000
<i>Subtotaal verliesvoorziening FVA</i>	<i>130.000</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>130.000</i>
e. Voorziening dubieuze belasting-/handelsdebiteuren				
140. Voorziening dubieuze belasting-/ handelsdebiteuren	283.350	-	-	283.350
<i>Subtotaal voorziening dubieuze belasting-/ handelsdebiteuren</i>	<i>283.350</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>283.350</i>
d. VERLIESVOORZIENINGEN				
101. Verliesvoorziening Cplx 15 Amerika-Hoofdstraat	-	-	-	-
112. Verliesvoorziening Cplx 37 Hooivork II	14.748	-	-	14.748
116. Verliesvoorziening Cplx 9 De Els II	419.399	-	-	419.399
117. Verliesvoorziening Cplx 33 Chalet Fontaine	-	-	-	-
120. Verliesvoorziening Cplx 13 Kets West II fase 1	1.016.256	-	-	1.016.256
123. Verliesvoorziening Cplx 59 De Hoogt III	-	-	-	-
124. Verliesvoorziening Cplx 50 Hoge Steenweg/van Roosmale	-	-	-	-
133. Verliesvoorziening Cplx 57 Ontw. Langdgoed Binnenpolde	-	-	-	-
<i>Subtotaal verliesvoorzieningen</i>	<i>1.450.403</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>1.450.403</i>
Sub Totaal Verliesvoorzieningen	1.450.403	-	-	1.450.403
Totaal voorzieningen	10.515.166	60.609	141.532	10.434.243
Totaal:	28.461.679	941.740	1.503.593	27.899.826

Structurele lasten en baten reserves	
Rente toevoeging	€ 351.955
Reserve Onderwijs algemeen	€ 205.884
Egalisatie reserve Verkiezingen	€ 35.000
Egalisatie Resere Onderhoud Gebouwen	€ 8.292
Reserve Recreatie **	€ 180.000
Lasten	€ 781.131
Reserve Bruterig	€ -399.223
Reserve exploitatie Klavier	€ -150.000
Reserve Winstuitkering HNG	€ -82.734
Egalisatie reserve Verkiezingen	€ -35.000
Reserve Recreatie **	€ -192.094
Baten	€ -859.051
Saldo	€ -77.920

Toelichting:

* 14. Reserve Recreatie

toevoeging aan reserve vastgesteld in 2017 € 180.000 structureel.

Dit is bijgesteld door een structurele bijdrage aan de Linten groot € 40,000 conform begroting 2018, een structurele bijdrage voor Evenementenbeleid groot € 30,000.

En voor 2019 evenals in 2018 een bedrag van € 12.000 Extra capaciteit vergunnen Evenementenbeleid.